

RAPPORT

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Bij de omgevingsvisie gemeente Deurne

Klant: Gemeente Deurne

Referentie: BK8795

Status: Definitief/0.2

Datum: 6 november 2025

HASKONING NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Netherlands
Mobility & Infrastructure
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 20 00
Fax: +31 33 463 36 52
E-mail: info@rhdhv.com
Website: haskoning.com

Titel document:	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Ondertitel:	Bij de omgevingsvisie gemeente Deurne
Referentie:	BK8795
Uw kenmerk	-
Status:	Definitief/0.2
Datum:	6 november 2025
Projectnaam:	OV-OER Deurne
Projectnummer:	BK8795
Auteur(s):	EK

Goedgekeurd door: VM

Datum: 6 november 2025

Classificatie: Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. Haskoning Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van Haskoning Nederland B.V. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Een omgevingsvisie voor de gemeente Deurne	1
1.2	De mer-procedure voor de omgevingsvisie	1
1.3	Inspraak op deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau	1
1.4	Leeswijzer	1
2	Hoe gaat de omgevingsvisie Deurne er uit zien?	2
2.1	Proces	2
2.2	Resultaten tot nu toe	2
2.3	Scenario's	5
3	Waarom een OER bij de omgevingsvisie?	7
3.1	Concretisering en aanscherping inhoud omgevingsvisie	7
3.2	Wettelijke plicht	9
3.3	OER in beleidscyclus omgevingsbeleid	10
4	Wat wordt er met het OER onderzocht?	11
4.1	Beoordelingskader	11
4.2	Alternatieven en voornemen	11
4.3	Abstractieniveau OER passend bij de omgevingsvisie	12
4.4	Inhoud van het OER	12
4.5	Natura 2000	13
5	Wanneer zijn welke vervolgstappen te verwachten?	14
5.1	Proces en tijdpad omgevingsvisie	14
5.2	Proces en tijdpad OER	14
	Begrippenlijst	16

1 Inleiding

1.1 Een omgevingsvisie voor de gemeente Deurne

Elke Nederlandse gemeente moet uiterlijk in 2027 een vastgestelde omgevingsvisie hebben, dit is wettelijk bepaald in de Omgevingswet. De omgevingsvisie is een visie voor een lange periode, tot 2050. In deze visie staan de grote onderwerpen uit de leefomgeving, zoals wonen, verkeer, natuur, landschap, gezondheid en economie.

De gemeente Deurne werkt aan het opstellen van de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente wat zij wil bereiken. Dit heten ambities. Met deze ambities gaat de gemeente keuzes maken voor nieuw beleid. De keuzes voor nieuw beleid worden op hoofdlijnen in de omgevingsvisie opgenomen. Deze verdere uitwerking van de hoofdlijnen gebeurt nadat de omgevingsvisie vastgesteld is.

1.2 De mer-procedure voor de omgevingsvisie

De omgevingsvisie heeft een kaderstellend karakter. Dit betekent dat de hoofdlijnen van de omgevingsvisie verder uitgewerkt wordt in omgevingsprogramma's en omgevingsplannen. Deze programma's en plannen kunnen met meer detail duidelijk maken wat er op welke plek precies gaat gebeuren. Vanwege het kaderstellende karakter moet de mer-procedure doorlopen worden.

Met een mer-procedure wordt milieu-informatie meegenomen bij het opstellen van de omgevingsvisie. Door milieu-informatie volwaardig mee te nemen bij de besluitvorming kunnen gevolgen voor het milieu gewogen worden. Deze milieu-informatie wordt gepresenteerd met een milieueffectrapport (MER). Omdat een Omgevingsvisie naast milieu ook ingaat op het sociale en economische domein wordt voor een Omgevingsvisie doorgaans een omgevingseffectrapport (OER) opgesteld.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is het officiële startpunt van de mer-procedure. In de NRD staat welke onderwerpen (reikwijdte) in het OER op welke manier (detailniveau) onderzocht worden. Als de NRD klaar is wordt er gestart met het maken van het OER.

1.3 Inspraak op deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Van 13 november 2025 tot en met 24 december 2025 ligt deze NRD ter inzage. Tijdens deze periode kan iedereen reageren op deze NRD die de aanpak van het OER voor de Omgevingsvisie Deurne beschrijft. De reacties worden gebruikt bij de verdere uitwerking van het OER. Reacties in de vorm van zienswijzen kunnen op de volgende manieren bij de gemeente ingeleverd worden:

- digitaal: <https://eloket.deurne.nl/f/1346/login>
- schriftelijk: per brief aan gemeente Deurne, postbus 3, 5750 AA Deurne
- mondeling: op afspraak (zie <https://www.deurne.nl/contact-gemeente>)

1.4 Leeswijzer

Deze NRD is uitgewerkt op basis van 4 vragen, die elk in een hoofdstuk beantwoord worden:

- Hoofdstuk 2: hoe gaat de omgevingsvisie Deurne er uit zien?
- Hoofdstuk 3: waarom een OER bij de omgevingsvisie?
- Hoofdstuk 4: wat wordt er met het OER onderzocht?
- Hoofdstuk 5: wanneer zijn welke vervolgstappen te verwachten?

Aan het einde van deze NRD is een begrippenlijst opgenomen.

2 Hoe gaat de omgevingsvisie Deurne er uit zien?

2.1 Proces

In de omgevingsvisie worden de belangrijkste gemeentelijke ambities en doelstellingen beschreven. Deurne stelt haar omgevingsvisie op in vier fases:



Fase 1: Bepalen van de uitgangspositie

Het bepalen van de uitgangspositie is afgerond. Met de gemeentelijke samenwerkingspartners (bijvoorbeeld waterschap, omgevingsdienst, GGD, veiligheidsregio) is bekeken wat de relevante opgaven voor Deurne zijn.



Fase 2: Het keuzeproces en opstellen raamwerk

In fase 2 is een 'Foto van de leefomgeving' opgesteld. Een rapport waarin de huidige stand van zaken van de fysieke leefomgeving aan de hand van thema's is geanalyseerd. Ook is 'Het verhaal van Deurne' opgesteld. Dit verhaal gaat in op de vragen: Wat is Deurne voor een gemeente, wat is onze identiteit, waar liggen onze basiswaarden en kernkwaliteiten, hoe zien wij dit naar de toekomst en wat zijn dan onze belangrijke pijlers? Deze pijlers zijn richtinggevend en bepalend voor de koers die wordt ingeslagen. Het 'verhaal' vormt de basis voor koersdocument Omgevingsvisie Deurne 2050, het raamwerk voor de omgevingsvisie. Het 'Koersdocument Omgevingsvisie Deurne 2050' is op 27 mei 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee is fase 2 afgerond.



Fase 3: Vertaling naar de omgevingsvisie

Op dit moment staan we aan het begin van Fase 3. Het raamwerk in het koersdocument zal vertaald worden in de ontwerp-omgevingsvisie, ofwel: een eerste concept. Het college van burgemeester en wethouders legt dit ontwerp voor aan de gemeenteraad, waarna de ontwerp-omgevingsvisie wordt vrijgegeven voor inspraak.



Fase 4: Vaststellen van de omgevingsvisie

De ontwerp-omgevingsvisie wordt zes weken ter inzage gelegd. Iedereen kan daarop reageren met een zienswijze (reactie). De ingediende zienswijzen leiden mogelijk tot aanpassingen. Uiteindelijk stelt de gemeenteraad de omgevingsvisie vast.

2.2 Resultaten tot nu toe

2.2.1 Ambities en doelen

Om te komen tot de ambities en doelen voor de gemeente Deurne heeft de gemeente op basis van 'Het verhaal van Deurne' **vijf basiswaarden** geformuleerd. Deze geven aan wat de gemeente in de identiteit van Deurne belangrijk vindt en wat beschermd en mogelijk versterkt moet worden (zie 'waarom' in onderstaand schema).

Vervolgens zijn er **drie ontwerpprincipes** geformuleerd die aangeven hoe een thema of vraagstuk wordt benaderd (zie "hoe" in onderstaand schema).

Welke prioriteiten worden gesteld voor beleid is weergegeven onder "wat" in onderstaand schema. Het betreffen de ambities en doelen. De gemeente Deurne onderscheidt **vier kernopgaven**: (1) vitale kernen, (2) vitaal buitengebied, (3) gezond Deurne en (4) Duurzaam Deurne. Iedere kernopgave is uiteengezet in verschillende relevante **thema's**, zoals bv werken of mobiliteit. Overkoepelend zijn er in het 'Koersdocument' **tien richtinggevende pijlers** benoemd, de principes die helpen bij het maken van strategische keuzes om te komen tot ontwikkeling van Deurne.

Waarom?	Basiswaarden <i>Geven aan wat we in de identiteit van Deurne belangrijk vinden en wat we willen beschermen en mogelijk versterken ('waarom'; basis)</i> 1. Hechte gemeenschappen vormen het hart van de Deurnese samenleving 2. Bijzondere/kenmerkende identiteiten van de Deurnese Peeldorpen en buurtschappen 3. Zes verweven toplandschappen, verbonden via dorpsstraten en bebouwingslinten 4. Een regio gevuld met een rijke en gelaagde cultuurhistorie 5. Traditie van pionieren en hard werken
Hoe?	Ontwerpprincipes <i>Geven aan hoe een thema of vraagstuk wordt benaderd ('hoe'; proces)</i> 1. Ondergrond als basis: het water- en bodemsysteem vormt een belangrijk uitgangspunt: beleid moet passend zijn bij dit systeem. 2. Gebiedsindeling als basis: de 11 verschillende gebiedstypen en hun unieke kwaliteiten vormen een belangrijk uitgangspunt: beleid moet per gebied differentiëren om deze kwaliteiten te borgen. 3. Actieve en integrale RO als basis: de gemeente kiest een brede, sturende rol voor een veelbelovende toekomst Pijler 01 - Ruimtelijke ordening: Een veelbelovende toekomst voor Deurne door actieve en integrale RO
Wat?	Ambities en doelen <i>Geven aan welke prioriteiten worden gesteld voor beleid ('wat'; inhoud): - pijlers en thema's gesorteerd naar kernopgave –</i> Algemeen • Landschap en erfgoed als leidraad voor ontwikkeling • Natuur, landschap en groen wordt meer, kwalitatief beter en bereikbaar • Cultuurhistorische waarden worden benut door beleving, bescherming en ontwikkeling • Kenmerkende identiteiten van de dorpen en landschappen borgen en versterken Pijler 02 - Identiteit: Kenmerkende identiteiten van Deurnese dorpen en landschappen borgen en versterken Pijler 04 - Landschap & erfgoed: Landschap en erfgoed als leidraad voor ontwikkeling 1. Vitale kernen • Verstedelijking: doorontwikkeling tot een volwaardig knooppunt met levendige dorpen • Wonen, welzijn en zorg is passend, geschikt en toekomstbestendig • Werken: verzilveren van kansen binnen de regionale dynamiek; regionale samenwerking versterkt synergie tussen bedrijven • Mobiliteit: Deurne is bereikbaar, veilig, leefbaar en duurzaam. Mobiliteit staat in dienst van de andere opgaven. Pijler 03 - Gemeenschap & wonen: Woningbouwontwikkelingen enten op lokale gemeenschappen Pijler 08 - Werken: Regionale samenwerking versterkt synergie tussen bedrijven Pijler 10 - Mobiliteit: Mobiliteit is geen doel op zich en staat in dienst van andere opgaves

2. Vitaal buitengebied

- Landbouwtransitie: er is ruimte voor kansen, perspectief voor het agrarisch gebied
- Vrijtijdseconomie: natuur en cultuur als basis
- Sociaal-economisch potentieel van recreatie en toerisme uitnutten

Pijler 07 Recreatie: Sociaal-economisch potentieel van recreatie en toerisme uitnutten

Pijler 09 Landbouw: Perspectief bieden voor het agrarisch gebied

3. Gezond Deurne

- Hoogwaardig woon- leef- en verblijfsklimaat in een gezonde en groene omgeving
- Gezondheid als een vanzelfsprekende parameter

Pijler 06 Gezondheid: Gezondheid als een vanzelfsprekende parameter

4. Duurzaam Deurne

- Uiteenlopende doelen op het gebied van duurzaamheid worden geconcretiseerd
- Duurzaamheid en vergroening als onderdeel van alle plannen

Pijler 05 Duurzaamheid en groen: Duurzaamheid en vergroening als onderdeel van alle plannen

2.2.2 Ontwikkellijnen

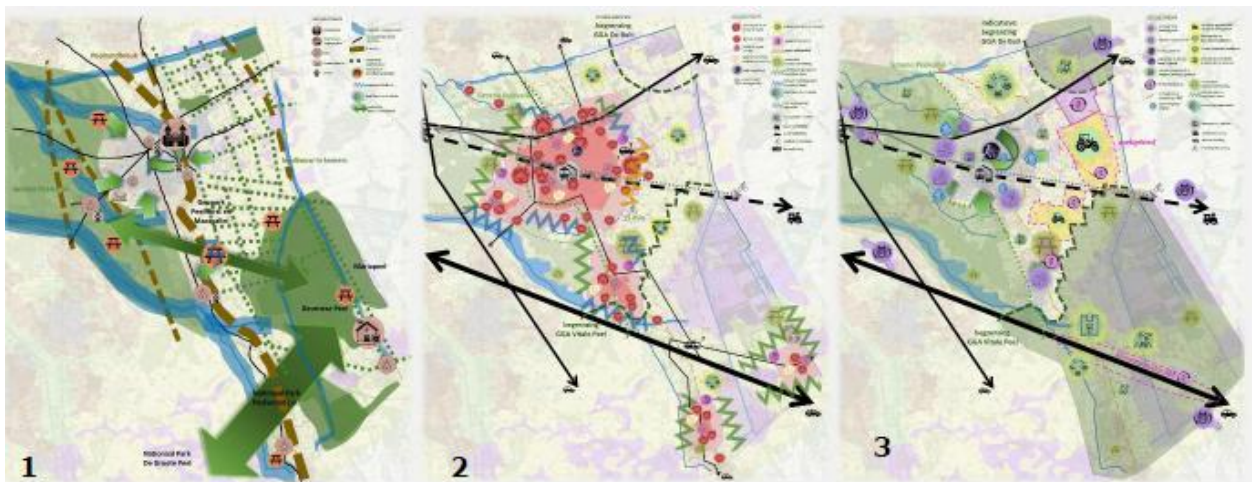
Aan de hand van de thema's en pijlers heeft de gemeente Deurne drie ontwikkellijnen opgesteld. De ontwikkellijnen zijn gebaseerd op de drie perspectieven zoals benoemd in de Ruimtelijke ordeningsbrief van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 17 mei 2022. In deze brief wordt door het kabinet de basis gelegd voor nieuw nationaal ruimtelijk beleid en de uitvoering daarvan. Met deze perspectieven wordt de complexiteit van de opgaven doorgrond, de samenhang in beeld gebracht (tussen opgaven, verschillende schaalniveaus, tussen nu en de lange termijn) en de thema's vastgesteld waarover richtinggevende uitspraken nodig zijn.

De ontwikkellijnen gelden naast elkaar en in samenhang tot elkaar. De draagkracht van de ondergrond, het water- en bodemsysteem, is van betekenis voor de vraagstukken in alle drie de ontwikkellijnen. De ontwikkellijnen zijn te relateren aan de drie kapitalen (bekend als people, planet en profit) die alle aspecten van de leefomgeving omvatten. Dit draagt bij aan het streven naar een duurzame balans en kwalitatieve leefomgeving. Met het 'Rad van de Deurnes leefomgeving 2024' zijn de drie kapitalen voor Deurne inzichtelijk gemaakt.

Drie ontwikkellijnen:

1. **Deurne, natuurlijk en beleefbaar** (ecologisch kapitaal = planet)
2. **Deurne, herkenbaar en verbonden** (sociaal-cultureel kapitaal = people)
3. **Deurne, dynamisch en ondernemersgezind** (economisch kapitaal = profit)

De ontwikkellijnen zijn in het Koersdocument ruimtelijk uitgewerkt in in onderstaande kaartbeelden (het "waar").



Figuur 2.1 Ontwikkellijnen (1: Deurne, natuurlijk en beleefbaar, 2: Deurne herkenbaar en verbonden en 3: Deurne, dynamisch en ondernemingsgezind)

2.3 Scenario's

Op basis van de drie ontwikkellijnen uit het Koersdocument en de "Schaalsprong Deurne" zijn drie scenario's bepaald waarbij de gemeente Deurne de ruimte onderzoekt voor een groei met ongeveer 8.500 woningen. Deze scenario's worden onderzocht als alternatieven in het OER (zie paragraaf 4.2). Op basis van de scenario's wordt een voorkeursalternatief opgesteld die uitgewerkt zal worden tot ontwerp omgevingsvisie. Per scenario worden min of meer synchroon met de drie ontwikkellijnen een beperkt aantal onderwerpen sterk aangezet om zo de hoeken van het speelveld te onderzoeken. Het is mogelijk dat het voorkeursalternatief bestaat uit een combinatie van de scenario's.

De scenario's betreffen:

- Scenario 1: Pro agri-food & business
- Scenario 2: Pro Brainport Eindhoven
- Scenario 3: Pro Groen-Blauw

Onderstaand worden de scenario's toegelicht. In het OER worden ze verder uitgewerkt en op kaart weergegeven.

2.3.1 Scenario 1: Pro agri-food & business

Het eerste scenario staat in het teken van het bieden van goede kansen voor een toekomstbestendige landbouw. In de gemeente staat de voedselwaardeketen, gezond leven en gezonde voeding centraal. Ook ziet Deurne kansen voor biobased teelten en de verwerking daarvan. De inzet van dit scenario is het landbouwareaal zo groot mogelijk te houden en daarbinnen nauwelijks ruimte te bieden aan functies die de ontwikkeling van de toekomstbestendige landbouw in de weg staan. De gemeente Deurne zet daarmee volop in op het bieden van perspectief aan de agrarische sector en de agri-food en biobased industrie. Zo bouwt Deurne met al haar ondernemers verder aan de identiteit van hard werken pionieren. Binnen het Deurnese landbouwareaal bestaan wel verschillen. De toplandschappen van Deurne blijven herkenbaar en worden waar mogelijk versterkt.

De gemeente bouwt voornamelijk binnen bestaand stedelijk gebied. Zo blijft het landbouwareaal zoveel mogelijk intact. Uitbreidingen in de randen van Deurne gebeuren alleen als dit ook in samenhang met de agrarische ketens mogelijk is. Om de beoogde schaalsprong te behalen wordt in dit scenario in een wat hogere dichtheid gebouwd.

Rondom Deurne wordt een compacte groene rand opgenomen waarin inwoners hun ronde kunnen maken en ruimte vinden om te recreëren. De randen vormen de buffer tussen het agrarisch gebied en het dorp. Met de overige kernen wordt gewerkt aan maatwerk om de leefbaarheid van deze kernen op peil te houden.

2.3.2 Scenario 2: Pro Brainport Eindhoven

In het tweede scenario opent de gemeente Deurne zich veel meer naar de buitenwereld en is zij economisch uitnodigend met als doel de lokale economie veelzijdiger te maken en de werkgelegenheid flink te laten groeien, in gelijke tred met het te bouwen aantal woningen. De gemeente zoekt nadrukkelijk verdere aansluiting met de Brainport Eindhoven. Deurne opent haar deuren voor bijvoorbeeld een nieuwe tech-campus, opgenomen in een prettige en gezonde omgeving waar de menselijke maat nog overeind gebleven is. Arbeidskrachten komen naar Deurne om comfortabel en betaalbaar te kunnen wonen én ook te werken in de eigen gemeente. Daarnaast, door de goede verbinding van het intercitystation met de omliggende steden (zoals Eindhoven), is Deurne ook in trek als woongemeente voor forensen.

Het buitengebied transformeert in dit scenario mee met de gekozen schaa sprong. Het landschap wordt toegankelijker, biedt ruimte voor de groeiende bevolking. Dat heeft gevolgen voor de huidige agrarische gemeenschappen. Het areaal wordt kleiner, waar mogelijk en noodzakelijk natuurinclusiever en het landgebruik multifunctioneler. Voor ondernemers en bewoners van het buitengebied liggen er veel kansen op het gebied van recreatie en toerisme, landschapsbeheer en energieopwek en -opslag. De gemeente Deurne stimuleert recreatie en toerisme actief door plekken aan te wijzen voor vormen van intensieve recreatie en door een degelijk netwerk van recreatieve routes op te zetten in aantrekkelijke toplandschappen. Dit versterkt de leefbaarheid in de gehele gemeente. Daar waar het kan wordt het groenblauwe raamwerk versterkt en is er ruimte voor het versterken van natuurlijke processen in het landschap.

2.3.3 Scenario 3: Pro Groen-Blauw

In het laatste scenario wil de gemeente Deurne de natuur weer volledig herstellen of verder ontwikkelen. Alles voor een zo groot mogelijke biodiversiteit. Dat houdt in dat het agrarisch areaal kleiner wordt, daar waar dit voor het herstel van de natuur als noodzakelijk wordt geacht. Ook zet Deurne in op het maximaal vasthouden van water. Daarbij wordt goed gekeken hoe de landschappen voor de grote ontginningen functioneerden. Deze natte gebieden dragen bij aan het verder vergroten van de biodiversiteit en zijn een boost voor de huidige Natura 2000 gebieden. Ook zorgen deze gebieden voor een robuust landschap waarin het ook bij een veranderend klimaat aangenaam wonen is.

De schaa sprong wordt ook in dit scenario opgenomen. Op de plekken die vanuit water en bodem sturend geschikt worden geacht is ruimte voor uitbreiding, waar mogelijk wordt aansluiting gezocht bij bestaande kernen. Uitbreiding gebeurt bij voorkeur door middel van kleinschalig opgezette buurtjes, ingebed in aantrekkelijk groene landschappen, altijd in de buurt van water zoals de beekdalen. Deze buurtschappen steken in op energieneutraliteit en zelfvoorzienendheid. Dat betekent dat in de buurtschappen ook ruimte is voor (lichte) vormen van werken. De huidige kern Deurne verdicht net als in de andere scenario's maar ruimte voor groen in de bestaande kern staat daarbij voorop. Het huidige aangename leefklimaat dient te worden versterkt, een belangrijke maatregel daarin is meer bomen in Deurne voor meer koelte tijdens hittegolven. In dit scenario is ook recreatie belangrijk maar dan kleinschalig, gericht op genieten van de natuur. En werken? Dat blijft van belang, maar Deurne beseft ook dat het goed verbonden is met de regio. Richting Helmond en Eindhoven worden doorfietsverbindingen verbeterd en de lobby voor snelle OV verbindingen wordt voortgezet. Voor haar mobiliteit rolt Deurne het STOMP-principe geleidelijk uit. Onthaasten doe je in Deurne.

3 Waarom een OER bij de omgevingsvisie?

3.1 Concretisering en aanscherping inhoud omgevingsvisie

De gemeente wil het OER gebruiken om de omgevingsvisie concreter te maken en aan te scherpen. Dat gebeurt als volgt.

Foto van de leefomgeving

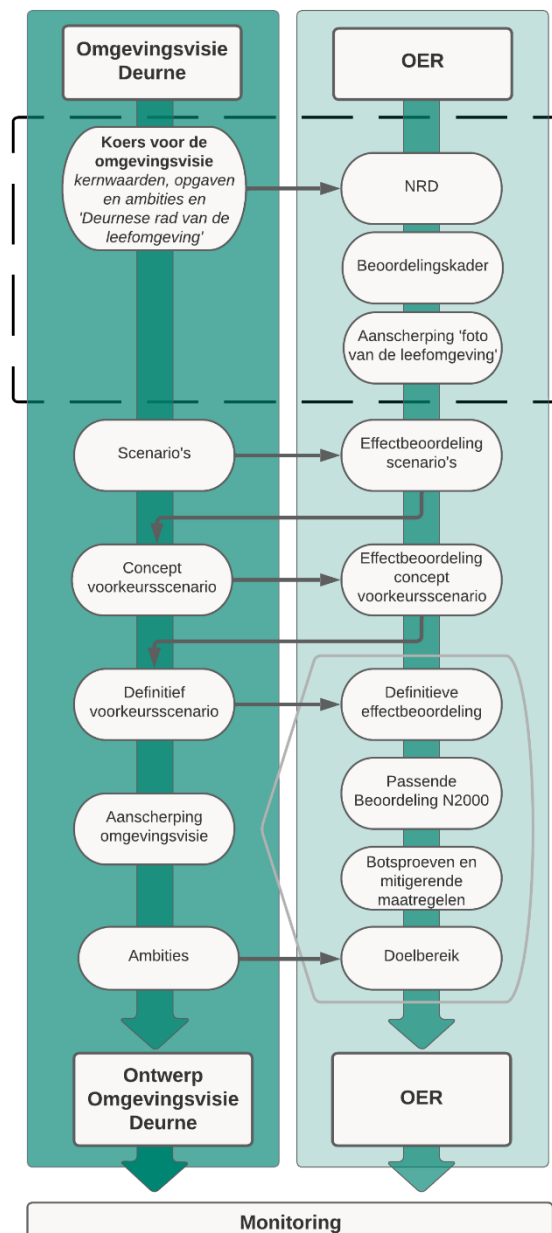
De gemeente Deurne heeft in 2021 al een 'foto van de leefomgeving' gemaakt. De foto geeft een beeld van hoe de leefomgeving er nu voor staat. Deze foto wordt geactualiseerd met de nieuwste inzichten, ontwikkelingen en beleidskader. De leefomgeving wordt beoordeeld op basis van aspecten zoals opgenomen in het beoordelingskader van het OER (zie paragraaf 4.1). Het is belangrijk dat deze aspecten goed meetbaar zijn met indicatoren. Dit beoordelingskader is in lijn met het 'Deurnese rad van de leefomgeving'.

De foto van de leefomgeving laat zien op welke vlakken de kwaliteit 'op orde' is en op welke vlakken er problemen en knelpunten optreden. Er wordt vervolgens ook een doorkijk gemaakt naar 2050: wat zijn de trends en ontwikkeling bij voortzetting van het huidige beleid? Welke problemen en knelpunten zijn er te verwachten?

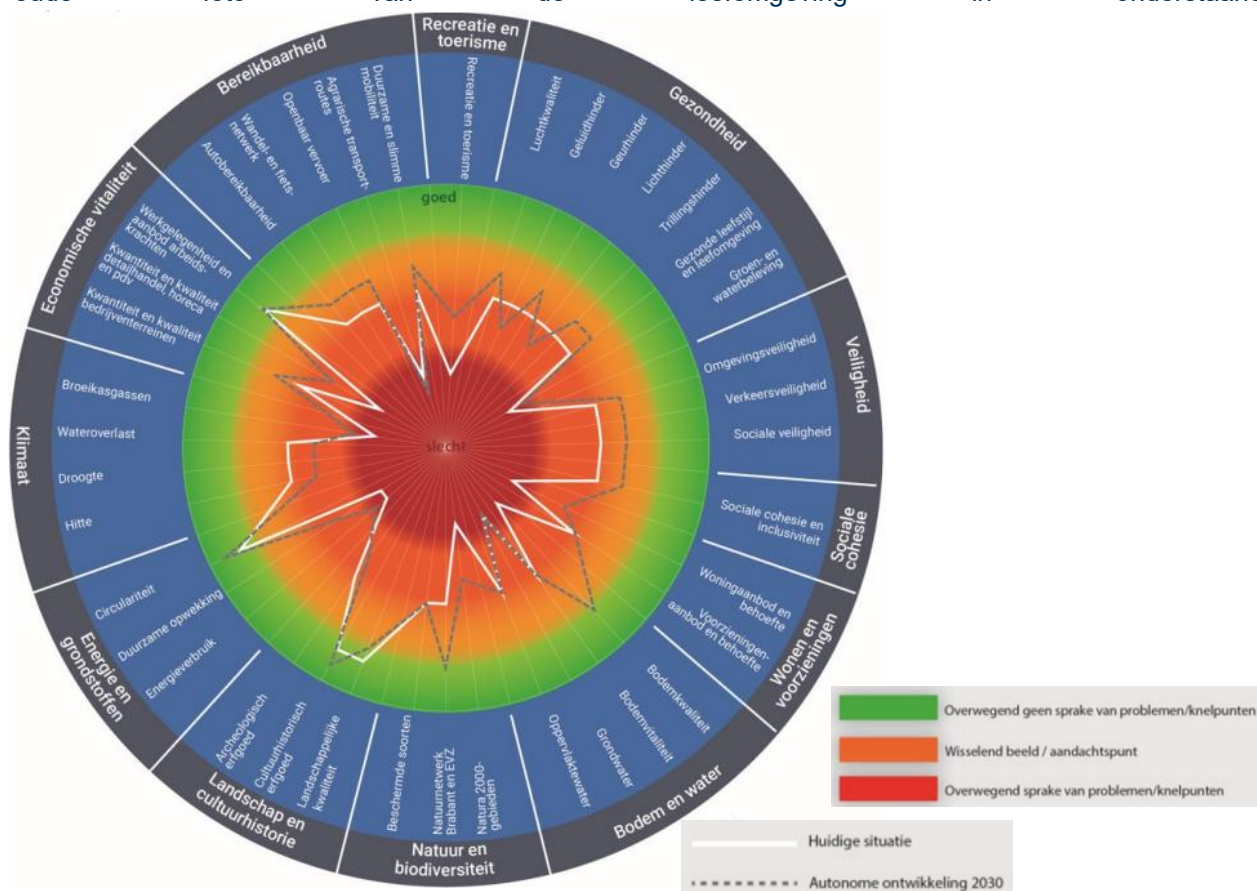
Met deze informatie kunnen de trends, ontwikkelingen en doelstellingen voor de omgevingsvisie aangescherpt en verduidelijkt worden. Het verschil tussen de doelstellingen en de verwachte kwaliteiten bij voortzetting van huidig beleid laat dan zien welke opgave er ligt voor nieuw beleid in de omgevingsvisie.

Rad van de leefomgeving

De resultaten van de foto van de leefomgeving worden samengevat weergegeven in een rad van de leefomgeving, zie het voorbeeld afkomstig uit de



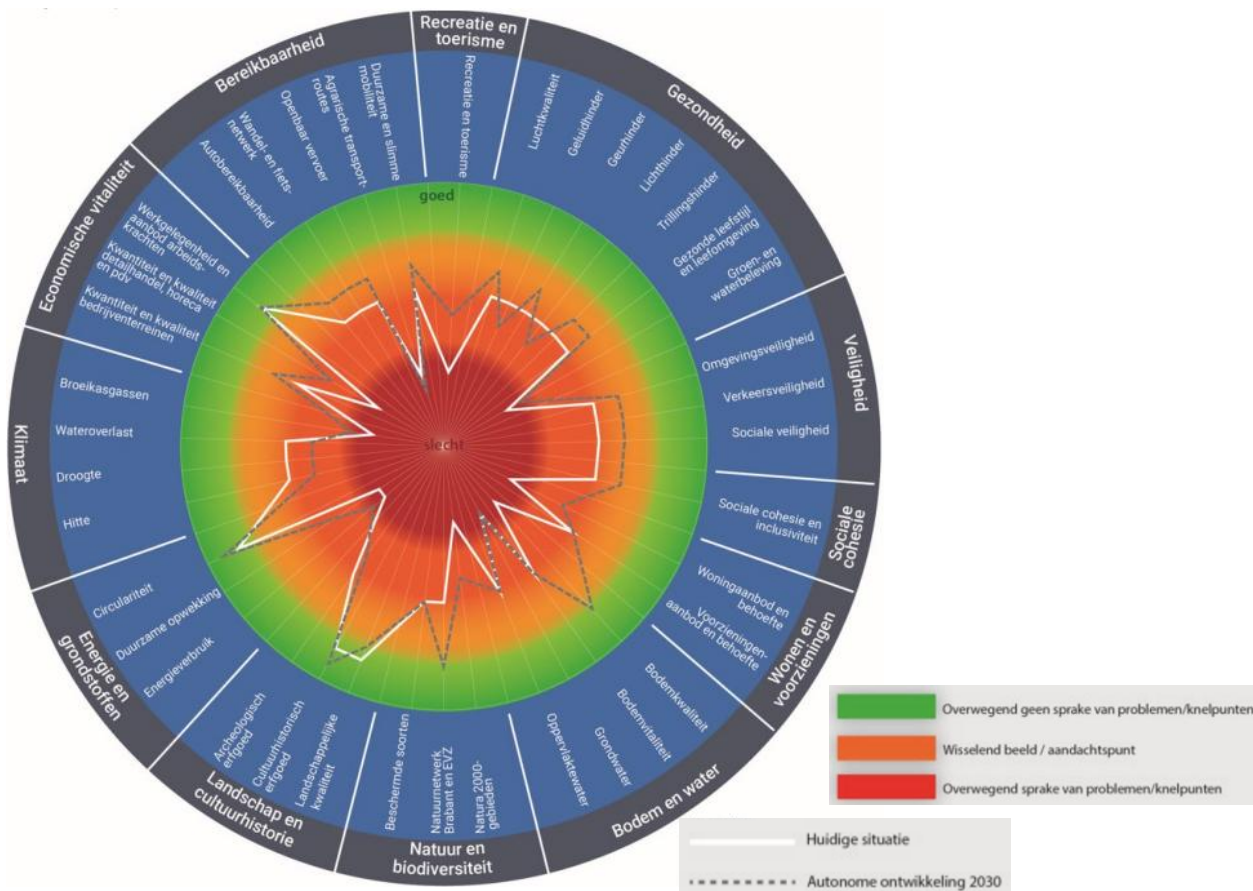
'oude' foto van de leefomgeving in onderstaand



Figuur 3.1. Dit rad geeft de kwaliteiten van leefomgevingsaspecten weer, nu en in de toekomst. Het laat zien waar de leefomgeving 'op orde' is, wat de trends in leefomgevingskwaliteiten zijn en op welke vlakken er in de toekomst verslechtingen of problemen te verwachten zijn. Het is daardoor een goed hulpmiddel bij het maken van nieuwe beleid voor in de omgevingsvisie. Effecten van nieuw beleid kunnen vervolgens ook in het rad weergegeven worden. Zo wordt duidelijk in welke mate nieuw beleid tot verbeteringen of verslechtingen kan leiden.

Effectbeoordeling en doelbereik om nieuw beleid te concretiseren en aan te scherpen

In het OER worden de effecten van het nieuwe beleid in beeld gebracht en beoordeeld in welke mate ze bijdragen aan het halen van ambities. Dit wordt iteratief en interactief gedaan: nieuw beleid wordt in het OER beoordeeld, de uitkomsten daarvan worden gebruikt om het nieuwe beleid aan te scherpen of te concretiseren.



Figuur 3.1. Ter illustratie: Rad van de leefomgeving

3.2 Wettelijke plicht

Naast dat het OER helpt bij het aanscherpen van de omgevingsvisie zijn er nog de wettelijke vereisten voor een OER. De Omgevingswet¹ bepaalt dat het opstellen van een planMER/OER bij een omgevingsvisie verplicht is als het programma een kader vormt voor verdere besluitvorming voor mer(beoordelings)-plichtige projecten of activiteiten zoals aangegeven in bijlage V van het Omgevingsbesluit. Voorbeelden van dergelijke mer(beoordelings)-plichtige projecten zijn aanleg, wijziging of uitbreiding van:

- bepaalde wegen;
- industrie;
- stedelijke ontwikkelingsprojecten;
- landinrichtingsprojecten;
- onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater.

Het is de verwachting dat de invulling van de omgevingsvisie een kaderstellend karakter zal hebben gericht op mer(beoordelings)-plichtige projecten of activiteiten zoals benoemd in bijlage V van het Omgevingsbesluit.

Ook als een omgevingsvisie significante negatieve gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden moet er een planMER/OER opgesteld worden.² Gezien de ligging van Natura 2000 binnen de gemeente Deurne³

¹ Artikel 16.36, eerste lid Ow.

² Artikel 16.36, tweede lid Ow.

³ De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (5 km) en Kampina & Oisterwijkse Vennen (6 km).

zijn significante gevolgen vanwege de omgevingsvisie voor Natura 2000 op voorhand niet uit te sluiten en wordt er op grond van de Omgevingswet een 'passende beoordeling' gericht op Natura 2000 uitgevoerd. Ook dat brengt een verplichting tot het opstellen van en planMER/OER met zich mee.

3.3 OER in beleidscyclus omgevingsbeleid

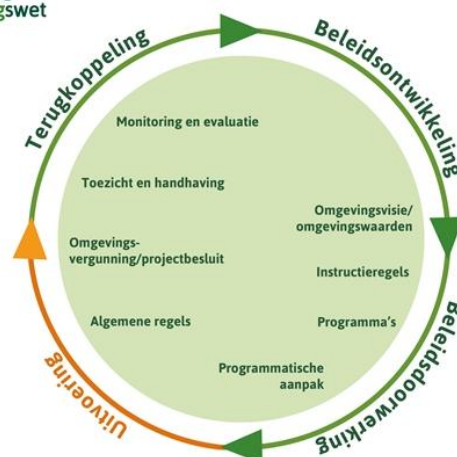
Een omgevingsvisie heeft in beginsel een onbeperkte looptijd. Aan de hand van de omgevingsvisie kan concrete uitwerking volgen, zoals in programma's. Deze uitwerkingen zijn dan doorvertalingen van het relatief abstracte lange termijnbeleid van de omgevingsvisie.

Om in beeld te krijgen of de uitwerking van het beleid daadwerkelijk leidt tot een betere kwaliteit van de leefomgeving, moet er periodiek informatie over de toestand van de leefomgeving en de resultaten van het tot dan uitgevoerde beleid beschikbaar zijn. Met de inzichten die daaruit volgen, kan uitwerking en bijsturing gegeven worden aan de omgevingsvisie. Op deze manier ontstaat er een gesloten beleidscyclus (zie onderstaande figuur):

- beleidsontwikkeling (omgevingsvisie);
- beleidsdoorwerking (uitwerking van de omgevingsvisie in programma's en andere instrumenten);
- uitvoering (ontwikkeling concrete besluiten/regels en ander instrumentarium en toepassing daarvan);
- terugkoppeling (resultaten van monitoring evalueren op hun betekenis voor nieuwe beleidscyclus).

De uitwerking van de omgevingsvisie kan leiden tot vervolgbesluitvorming. Als daarbij aanzienlijke omgevingseffecten worden verwacht, wordt ter ondersteuning van de besluitvorming daarover opnieuw het instrument mer/OER ingezet.

 Aan de slag met de Omgevingswet



Figuur 3.2. Beleidscyclus omgevingswet¹.

4 Wat wordt er met het OER onderzocht?

4.1 Beoordelingskader

De kwaliteiten van de leefomgeving en de effecten van de omgevingsvisie worden in beeld gebracht aan de hand van een beoordelingskader met leefomgevingsthema's (zie tabel 4.1). Naast de aspecten binnen het domein van de Omgevingswet (de fysieke leefomgeving), bevat het beoordelingskader ook sociale en economische aspecten. Met een dergelijk breed beoordelingskader – breder dan gangbaar bij mer – kan een OER daadwerkelijk bijdragen aan een goede weging van alle belangen in de omgevingsvisie. Het beoordelingskader moet voldoende breed zijn om de staat van de leefomgeving en het behalen van ambities goed te kunnen duiden. Het beoordelingskader kan gaandeweg het opstellen van het OER nog bijgesteld of aangescherpt worden.

Het beoordelingskader is in lijn gebracht met het 'Deurnese rad van de leefomgeving'. Dit is een rapport dat door de gemeente Deurne op basis van gegevens van PONTELOS, jaarlijks wordt geactualiseerd en in kaart brengt hoe de leefomgeving in Deurne er voor staat ten opzichte van het gemiddelde in Nederland.

Tabel 4.1. Beoordelingskader OER.

	Thema	Beoordelingsaspect
Economisch kapitaal	Arbeid	Werkgelegenheid en arbeidsparticipatie
	Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden	Bedrijventerreinen, detailhandel en horeca
	Infrastructuur en bereikbaarheid	Autobereikbaarheid, wandel- en fietsnetwerk, openbaar vervoer, agrarische transportroutes, duurzame en slimme mobiliteit
Ecologisch kapitaal	Natuur	Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Brabant en EVZ, beschermde soorten
	Landschap	Landschappelijke kwaliteit, groen- en waterbeleving
	Bodem en water	Bodemkwaliteit en bodemdaling, bodemvitaliteit, grondwater, oppervlaktewater
	Lucht	Luchtkwaliteit, broeikasgassen
	Energie en grondstoffen	Energieverbruik, duurzame opwekking, circulariteit
	Hinder	Omgevingsveiligheid, geluidhinder, geurhinder, lichthinder, trillinghinder, hittestress, wateroverlast
Sociaal-cultureel kapitaal	Participatie	Maatschappelijke participatie, economische participatie
	Kunst, cultuur en onderwijs	Cultuurhistorisch erfgoed, culturele voorzieningen, archeologische waarden, onderwijsvoorzieningen
	Gezondheid	Gezonde leefstijl en leefomgeving, gezondheidsvoorzieningen
	Veiligheid	Verkeersveiligheid, sociale veiligheid
	Wonen en recreatie	Woningaanbod en behoefte, recreatie en toerisme

4.2 Alternatieven en voornemen

In een OER moet de opsteller van een omgevingsvisie redelijke alternatieven uitwerken. In de omgevingsvisie worden drie scenario's voor nieuw beleid uitgewerkt, die worden in het OER als alternatieven beoordeeld. Voor een beschrijving van de scenario's wordt verwezen naar paragraaf 2.3. Op basis van het beoordelingskader wordt in beeld gebracht hoe de alternatieven ten opzichte van elkaar scoren. Hiermee levert het OER de leefomgevingsinformatie voor de keuze voor een voorkeursscenario dat in de uiteindelijke omgevingsvisie wordt opgenomen. Het voorkeursscenario wordt in het OER beoordeeld als voornemen.

4.3 Abstractionniveau OER passend bij de omgevingsvisie

Vanwege de lange termijn waar de omgevingsvisie op van toepassing is, hebben daarin opgenomen beleidsuitspraken over het algemeen een relatief abstract karakter. In de effecten van dat beleid zitten daarom onzekerheden. In hoeverre verwachte effecten daadwerkelijk optreden is vooral afhankelijk van de (nu nog onbekende) verdere uitwerking van de omgevingsvisie in programma's en gebiedsspecifieke uitwerkingen die zich op de kortere termijn richten.

De beoordeling van effecten in het OER sluit aan op het abstractionniveau van de omgevingsvisie. Daarom worden de effecten van de omgevingsvisie in het OER beschreven in termen van kansen op positieve effecten en risico's op negatieve effecten. Dat gebeurt kwalitatief, op basis van deskundigenoordeel ('expert-judgement'). Daarvoor worden per thema ter zake deskundige experts ingezet. Dit betekent dat er kwalitatief onderzoek wordt gedaan, er worden geen berekeningen uitgevoerd. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met inzichten in de mate en omvang van effecten, en in hoeverre het autonome trends kan beïnvloeden. In onderstaande tabel is deze beoordelingsmethodiek weergegeven.

Tabel 4.2. Gehanteerde scoringsmethodiek bij effectbeoordeling

Score	Definitie
++	Kans op een positief effect
+	Kans op een positief effect – in geringe mate vanwege afhankelijkheid van derden, kleine geografische omvang, kleine effectomvang en/of betreft deel van beoordelingsaspect
0	Nagenoeg geen effect of zowel kansen als risico's, per saldo geen effect
-	Risico op een negatief effect – in geringe mate vanwege afhankelijkheid van derden, kleine geografische omvang, kleine effectomvang en/of betreft deel van beoordelingsaspect
--	Risico op negatief effect

4.4 Inhoud van het OER

Zoals voorgeschreven in het Omgevingsbesluit⁴ bevat het OER de volgende verplichte onderdelen:

- een beschrijving van de inhoud van de visie en de redelijke alternatieven, de belangrijkste doelstellingen van de visie en het verband met andere relevante plannen en programma's;
- de relevante aspecten van de bestaande staat of kwaliteit van het milieu en de mogelijke ontwikkeling en trends daarin als de visie niet wordt uitgevoerd;
- de milieukenmerken van gebieden waarvoor de effecten van de visie aanzienlijk kunnen zijn;
- alle bestaande milieuproblemen die relevant zijn voor de visie, in het bijzonder de problemen in gebieden waar het belang van het beschermen van het milieu een belangrijke rol speelt;
- een beschrijving van de manier waarop de doelstellingen ter bescherming van het milieu die zijn vastgesteld op internationaal, communautair of nationaal niveau en andere milieuoverwegingen zijn betrokken bij het programma, voor zover zij relevant zijn voor de visie;
- een beschrijving van de mogelijk aanzienlijke milieueffecten van de uitvoering van de visie en van de redelijke alternatieven, met inbegrip van een beoordeling van die milieueffecten;
- de voorgenomen maatregelen om de aanzienlijke nadelige milieueffecten van de uitvoering van de visie te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk te compenseren;
- een motivering van de selectie van de onderzochte alternatieven en een beschrijving van de wijze waarop de milieueffecten zijn vastgesteld en beoordeeld, met inbegrip van de moeilijkheden die bij het verzamelen van de vereiste informatie zijn ondervonden, zoals technische tekortkomingen of ontbrekende kennis;
- een beschrijving van de voorgenomen monitoringsmaatregelen, aansluitend bij monitoring zoals dat wordt gedaan in het kader van 'programma Deurne 3.0';
- een niet-technische samenvatting van de bovenstaande onderdelen.

⁴ Artikel 11.3 Omgevingsbesluit.

4.5 Natura 2000

Als een omgevingsvisie significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, dan moet volgens de Omgevingswet een passende beoordeling opgesteld worden.⁵ Die beoordeling moet de zekerheid geven dat de omgevingsvisie de natuurlijke kenmerken van de betreffende Natura 2000-gebieden niet zal aantasten.

Van de nieuwe beleidsonderdelen in het voornemen (voorkeursscenario) van de omgevingsvisie wordt beoordeeld wat de gevolgen daarvan zijn voor Natura 2000-gebieden. Ook daarbij wordt aangesloten bij het abstractieniveau van de visie: beoordeling op hoofdlijnen. Dat gebeurt kwalitatief, op basis van deskundigenoordeel ('expert-judgement') door een ecooloog. Daarbij wordt zoveel gebruik gemaakt van informatie uit beschikbare rapporten, zoals bijvoorbeeld door de provincie uitgevoerde natuurdoelanalyses van Natura 2000-gebieden.

⁵ Artikel 16.53c, eerste lid Ow.

5 Wanneer zijn welke vervolgstappen te verwachten?

5.1 Proces en tijdpad omgevingsvisie

De gemeente Deurne werkt nu aan de verdere invulling van de omgevingsvisie. Dat moet resulteren in eerst een ontwerp omgevingsvisie en tot slot een definitieve omgevingsvisie. Dat gebeurt op basis van onderstaand tijdpad.

	Tijdspad	Stappen	Betrokkenen
	2025		
1	nov-dec	scenariovorming en opstellen voorkeursscenario	ambtelijk – college – werksessie gemeenteraad
	2026		
2	jan-febr	participatie en vaststellen voorkeursalternatief op hoofdlijnen	inwoners&belangenorganisaties – besluitvorming gemeenteraad
3	mrt-apr.	stakeholdertraject omgevingsvisie	ambtelijk – college – werksessie gemeenteraad – inwoners&belangenorganisaties
4	sept-okt	publicatie en ter inzage ontwerp omgevingsvisie en verwerken zienswijzen	inwoners&belangenorganisaties – ambtelijk - college
5	nov-dec	vaststelling definitieve omgevingsvisie	besluitvorming gemeenteraad

5.2 Proces en tijdpad OER

Het opstellen van het OER volgt het tijdpad van de omgevingsvisie. De verschillende stappen in de procedure van het OER zijn als volgt.

Vaststellen reikwijdte en detailniveau

Dit gaat om het vaststellen van de voorliggende NRD. Na vaststellen van de NRD door de gemeente wordt het gepubliceerd ('ter inzage'), waarbij een ieder daarop kan reageren door het indienen van een 'zienswijze'. De gemeente vraagt de wettelijke adviseurs om advies over reikwijdte en detailniveau van het OER.⁶

Opstellen OER

Het OER wordt opgesteld op basis van de vastgestelde NRD en de ontwerp-omgevingsvisie. Daarbij worden ook de adviezen betrokken van wettelijke adviseurs en de ingediende zienswijzen op de NRD.

Publicatie OER en toetsingsadvies Commissie mer

Het OER wordt tegelijk met de ontwerp-omgevingsvisie gepubliceerd ('ter inzage'). Een ieder kan op het OER (net als op de omgevingsvisie) reageren door een 'zienswijze' in te dienen bij de gemeente. De gemeente vraagt de Commissie mer om advies over het OER. De Commissie toetst of het OER de benodigde en juiste milieu-informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming over de omgevingsvisie.

Vaststellen omgevingsvisie en verantwoording OER

Bij het vaststellen van de (definitieve) omgevingsvisie gaat de gemeente met betrekking tot het OER in op:

- hoe in de omgevingsvisie rekening is gehouden met het OER en de effecten van omgevingsvisie op het milieu, en de maatregelen om die effecten te vermijden ('mitigerende maatregelen');

⁶ Zie <https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/milieueffectrapportage/wettelijk-advies-minister-infrastructuur/>

- monitoringsmaatregelen;
- het toetsingsadvies van de Commissie mer;
- de ingediende zienswijzen op het OER.

Begrippenlijst

Alternatieven/scenario's	De mogelijke manieren waarop de doelen van de omgevingsvisie behaald kunnen worden.
Autonome ontwikkeling	Verwachte toekomstige situatie zonder de vast te stellen omgevingsvisie. Het bevat op zichzelf staande ontwikkelingen waar eerder al over besloten is.
Bevoegd gezag	Eén of meer overheidsinstanties die bevoegd zijn een besluit te nemen over een visiedocument met de status van een omgevingsvisie conform de Omgevingswet, en de mer-procedure organiseert.
Commissie voor de mer	Een bij wet ingestelde landelijke commissie van onafhankelijke milieudeskundigen. Zij adviseren het bevoegd gezag over de kwaliteit van de informatie in het milieueffectrapport en naar wens ook over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport.
Inspraak	Mogelijkheid om informatie te krijgen en op basis daarvan een mening, wensen of bezwaren kenbaar te maken, bijvoorbeeld voor een activiteit, plan of visie waarover door de overheid een besluit zal worden genomen.
Kennisgeving	Het openbaar maken van een voornemen om een mer-procedure te starten en/of een mer-plichtige visie vast te stellen.
NRD	Notitie Reikwijdte en Detailniveau: notitie die beschrijft waar de mer-procedure wel en niet overgaat ('reikwijdte'), welke aspecten in de mer onderzocht gaan worden en met welke diepgang ('detailniveau').
Mer	Mer staat voor 'milieueffectrapportage', de procedure waarbinnen een MER wordt opgesteld.
MER	Rapport dat de resultaten bevat van het doorlopen van de mer-procedure.
Natura 2000	Europees netwerk van beschermde natuurgebieden waar bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd worden om de biodiversiteit te behouden.
OER	Rapport dat de resultaten bevat van het doorlopen van de mer-procedure, maar dan met een reikwijdte waarbij breder dan alleen naar milieueffecten gekeken wordt.
Passende beoordeling	Beoordeling van de effecten van een activiteit op de natuurdoelstellingen van een Natura 2000-gebied.
Programma	Instrument dat de overheid in kan zetten voor uitwerking, doorwerking of uitvoering van beleid.
Ter inzage leggen	Gedurende een bepaalde tijd de gelegenheid geven om op een voornemen of ontwerp omgevingsvisie te reageren met een zienswijze.
Zienswijze	Reactie die een belanghebbende aan het bevoegd gezag kan sturen als reactie op een NRD of planMER/OER.